

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Основи кредитної діяльності»

на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 2 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Фінанси, банківська справа та страхування»,
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Прасолова Світлана Павлівна

к.е.н., доцент

доцент кафедри фінансів та банківської справи

Контактний телефон	+38-066-39-49-939
Електронна адреса	prasolova.s.p@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.fin.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у студентів системи знань з теоретичних основ, методичних підходів, а також практичних навичок щодо принципів, прийомів і методів організації та здійснення кредитної діяльності банків, особливостей прийняття правильних рішень щодо вибору суб'єктів та об'єктів кредитування; визначення ефективності проекту, що кредитується; оцінювання кредитоспроможності різних категорій позичальників; організації кредитного процесу на окремих його етапах за договорами з різними категоріями позичальників; оцінювання ризикованості кредитної операції; правильного вибору адекватного способу мінімізації кредитного ризику; виявлення сигналів проблемності кредиту з тим, щоб застосовувати відповідні превентивні заходи та управляти такими проблемними кредитами
Тривалість	5 кредитів ЄКТС / 150 годин (лекції 20 год., практичні заняття 40 год., самостійна робота 90 год.)
Форми та методи навчання	Активні види лекцій (лекції-візуалізація, проблемні лекції із залученням провідних фахівців галузі); практичні заняття в аудиторії та виїзні, робота у малих групах. підготовка тез доповідей на науково-практичні та міжнародні конференції, дистанційні консультації
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: усне й письмове опитування, тестування, розв'язання комплексу практичних задач і проблемних ситуацій, економічні диктанти та розв'язання задач, виконання завдань самостійної роботи: розрахункових завдань, захисту реферативно-розрахункових робіт, виконання поточної модульної роботи (один модуль). Підсумковий контроль: ПМК (залік)
Базові знання	Для вивчення даної дисципліни необхідні такі базові знання: категоріальний та понятійний апарат у кредитуванні, перш за все у банківському; економічну природу кредиту, його функції, форми, види, принципи, місце і роль у сучасних умовах розвитку економіки; особливості розвитку кредитування; уміти: орієнтуватися в законодавчо-нормативних актах, що регулюють кредитну діяльність; аналізувати сучасний стан кредитного ринку в Україні; застосовувати різні методи нарахування процентів та визначення кількості днів нарахування; визначати бізнес-процеси у кредитуванні та характеризувати їх; скласти договір кредитування; використовувати знання з кредитування для вирішення професійних завдань..
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.</p>	<p>ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;</p> <p>ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним;</p> <p>СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.</p> <p>СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них.</p> <p>СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p>

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1 «Теоретичні та організаційні основи кредитної діяльності»		
1. Концептуальні засади кредитної діяльності та організації процесу кредитування у банку	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання та навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення Виконання та захист індивідуального розрахункового завдання за темою; У дистанційному курсі пройти тестування за темою
2. Основи оцінювання кредитоспроможності і позичальників	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення Виконання та захист індивідуального розрахункового завдання за темою. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
3. Основи організації кредитного процесу в окремих галузях економіки	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. Виконання та захист індивідуального теоретично-аналітичного завдання за темою У дистанційному курсі пройти тестування за темою
4. Основи кредитування фізичних осіб	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування Виконання поточної модульної роботи (за 1 модулем)	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою У дистанційному курсі пройти тестування за темою
Модуль 2 «Практичні аспекти кредитної діяльності у банку»		
5. Основи оцінювання кредитного ризику та аналізу кредитного портфеля банку	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою; У дистанційному курсі пройти тестування за темою
6. Формування та використання резерву за кредитами	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою.

	та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	Результати оформити у вигляді аналітичних таблиць. 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
7. Особливості виявлення та управління проблемними кредитами	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування	1. Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. 2. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою
8. Основи формування кредитної політики та управління кредитним портфелем банку	Відвідування занять; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних розрахункових завдань; виконання домашнього завдання (теоретична частина та практична частина); завдання для самостійної роботи; тестування Виконання поточної модульної роботи (за 2 модулем)	1. Опрацювати матеріал лекції та питання винесені на самостійне вивчення. 2. Виконання та захист індивідуального розрахунково-аналітичного завдання за темою. 3. У дистанційному курсі пройти тестування за темою

Інформаційні джерела

Основні джерела:

1. Про Національний [банк](#) України [Електронний ресурс]: Закон України від 20. 05. 1999 р. № 679-ХІУ зі змінами та доповненнями: станом на 10.11.2021 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: [http:// zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14). – Назва з екрана.
2. Про [банки](#) і [банківську](#) діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III зі змінами та доповненнями: станом на 24.11.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>. – Назва з екрана.
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]: Закон України від 07.12.1984 р. № 8073-X: станом на 11.02.2022 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>. – Назва з екрана.
4. Про заставу [Електронний ресурс]: Закон України від 02. 10.1992р. № 2654-XII зі змінами: станом на 06.10.2021. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2654-12>. – Назва з екрана.
5. Про захист прав споживачів [Електронний ресурс]: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII: станом на 01.08.2021./ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>. – Назва з екрана.
6. Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю [Електронний ресурс]: Закон України від 19 червня 2003 року № 978-ІУ: станом на 01.12.2020 р./ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/978-15>. – Назва з екрана.
7. Господарський кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV: станом на 12.01.2022./ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрана.
8. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні [Електронний ресурс]: Інструкція, затв. постановою Правління НБУ від 28.08.2001 № 368: у ред. постанови Правління НБУ від 05.01.2022. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01/page>. – Назва з екрану.
9. Концепція створення національної системи іпотечного кредитування [Електронний ресурс]: Концепція, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2004 р. N 559-р.: станом на 10 серп. 2004р./Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/559-2004-%D1%80>. – Назва з екрана.
10. Методичні вказівки з інспектування банків "Система оцінки ризиків" [Електронний ресурс]: схвалені постановою Правління Національного банку України від 15. 03.2004 р. N 104. / Нормативні акти НБУ: [офіційний веб- сайт НБУ]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=36986>. – Назва з екрана.
11. Методичні рекомендації щодо організації та функціонування систем ризик-менеджменту в банках України [Електронний ресурс]: зтв. постановою Правління НБУ від 02.08.2004 р. №361: у ред. постанови Правління НБУ від 21.06. 2012 р. № 255. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0361500-04>. – Назва з екрана.
12. Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 30.06.2016р. №351: у ред. постанови Правління НБУ від 22.12.2021, підстава - [v0024500-20](#). – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>. – Назва з екрана.
13. Щодо створення єдиної інформаційної системи обліку позичальників (боржників) [Електронний ресурс]: Лист

НБУ від 25.07.2001 № 45-212/1756-4446. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v4446500-01>. – Назва з екрана.

14. Про обіг векселів в Україні [Електронний ресурс]: Закон України від 05 квіт. 2001, №2374-III: у редакції станом на 01.07.2021./ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>. – Назва з екрана.

15. Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV: у редакції станом на 01.01.2022./ Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. – Текст. дані. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. – Назва з екрана.

16. Кредитна діяльність банків України: проблеми та перспективи розвитку: монографія / За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2015. – 217 с.

17. Кредитний менеджмент у банку [Електронний ресурс] : підручник / [С. М. Аржевітін, Т. П. Остапишин, І. Б. Охрименко та ін.] ; за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Аржевітіна та к.е.н., доц. Т. П. Остапишин. — Київ : КНЕУ, 2017. — 499, [5] с

18. Малахова О.Л. Кредитний менеджмент [Текст]: навч. посібник / О.Л. Малахова. – Тернопіль: Вектор, 2015. – 420 с.

Додаткові джерела:

19. Аналіз банківської діяльності [Текст] : підручник / за ред. А. М. Герасимовича ; Київський нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – 2-ге вид., без змін. – Київ : КНЕУ, 2010. – 599 с. 20. Банківська система: навчальний посібник / [Ситник Н.С., Сташишин А.В., Блащук-Девяткіна Н.З., Петик Л.О.] ; за заг. ред. Н. С. Ситник. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 580 с.

20. Дзюблюк О.В. Кредитний ризик і ефективність діяльності банку: монографія / О.В. Дзюблюк, Л.М. Прийдун. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А., 2015. – 295 с.

21. Іпотечне кредитування: Навч. посібник / За ред. О.С. Любуня, - К.: ЦНЛ, 2005. – 392 с.

22. Кредитування та ризики: Навч. посібник/ Денисенко М.П., Домрачев В.М., Кабанов В.Г., Ігнатенко А.В., Чигирник К.А. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2008. – 480 с.

23. Практичний посібник «Місцевий економічний розвиток: моделі, ресурси та інструменти фінансування» / Н. Балдич, Н. Гринчук, Н. Ходько, Л. Чорній, Я. Глібіщук. – К.: Проєкт міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст», 2020. – 91 с.

24. Прасолова С.П. Банківські операції: навч. посіб. та практ. / С.П. Прасолова, О.С. Вовченко. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 568 с.

25. Прасолова С.П. Кредитування і контроль: Навч. посібник / С.П. Прасолова. – К.: Видавництво „Ліра-К”, 2008. – 202 с.

26. Прасолова С.П. Формування політики управління кредитним ризиком комерційного банку: актуальні аспекти / С.П. Прасолова // Вісник Львівської комерційної академії. – Серія економічна, випуск 27. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії. - 2007. – С. 49 – 55.

27. Прасолова С.П. Актуальні аспекти удосконалення оцінки індивідуального кредитного ризику підприємств позичальників та їх роль у розширенні можливості національних банків до кредитування реального сектора економіки / С.П. Прасолова // Науковий вісник Ужгородського університету/ [ред.кол.: В.П. Мікловда, М.І. Пітюлич, Н.М. Гапак та ін.]. – Ужгород: Видавництво Ужгородського національного університету, 2011. – (Серія Економіка). - Спецвип. 33. – Ч.2. - С.224 – 231.

28. Prasołova S.P. Credit Risks During Economical Crisis: Trends From the Ukraine Banking System / S.P. Prasołova // Economy Transdisciplinarity Cognition Journal. – Romania: the Publishing House Editura Universitatii George Bacovia, as part of George Bacovia University from Bacau, 2012. - Vol. XV, Issue 1/2012. – P. 131-142.(www.ugb.ro/etc).

29. Примостка Л. О. Заощадження населення України: формування та залучення в банки : монографія / Л. О. Примостка, В. Г. Шевалдіна; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2014. - 234 с.

30. Прогнозування та хеджування фінансових ризиків : колектив. монографія / Л. О. Примостка, Н. С. Білань, О. О. Чуб, І. В. Краснова, О. В. Боришкевич; ред.: Л. О. Примостка; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана". - Київ : КНЕУ, 2014. - 421 с.

31. Система ризик-менеджменту в банках: теоретичні та методологічні аспекти: монографія / За ред. В. В. Коваленко. – Одеса: ОНЕУ, 2017. – 304 с.

32. Управління ризиками банків [Текст] : монографія у 2 томах. Т. 1: Управління ризиками базових банківських операцій / [А. О. Єпіфанов, Т. А. Васильєва, С. М. Козьменко та ін.] / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. О. Єпіфанова і д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2012. – 283 с.

Інформаційні ресурси Інтернету:

1. Законодавство України; Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

4. Офіційний сайт Національного банку України. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

Програмне забезпечення навчальної дисципліни «Основи кредитної діяльності»

1) виконання практичних завдань за окремими темами дисципліни з використанням автоматизації доступу до баз даних і знань, а також розв'язання конкретних професійних завдань. Практичні завдання зроблено у середовищі MS Office (MS Word, MS Excel, MS Access, MS PowerPoint), MS FrontPage, VBA, що прості у використанні, мають зручний інтерфейс користувача. Результати виводяться на екран монітору, у разі необхідності - на принтер у вигляді тексту, таблиць тощо.

2) здійснення тестового контролю знань студентів за допомогою програмного засобу «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: студенти мають свідомо дотримуватися «Положення про академічну доброчесність» (http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_akademichnu_dobrochesnist_2020.pdf); списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/neformalna-osvita>; http://puet.edu.ua/sites/default/files/polozhennya_pro_zarahuvannya_rezultativ_neformalnoyi_osvity_0.pdf

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): Відвідування занять (0,5x4=2 бали); захист домашнього завдання (1x4 = 4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (0,4 x4 ≈ 1,5 бали); виконання навчальних завдань (3 x 4 = 12 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (2,5 балів); тестування (2,0 x 4 = 8 балів); поточна модульна робота (20 балів)	50
Модуль 1 (теми 5-8): Відвідування занять (0,5x4=2 бали); захист домашнього завдання (1x4 = 4 бали); обговорення матеріалу практичних занять (0,4 x4 ≈ 1,5 бали); виконання навчальних завдань (3 x 4 = 12 балів); доповіді з рефератами та їх обговорення (2,5 балів); тестування (2,0 x 4 = 8 балів); поточна модульна робота (20 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни